

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.
Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 7 cr., a dóua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
şi de fiesce care publi-
caţiune timbru de 30 cr.
Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea şi Admini-
straţiunea Unirii»
în
Blaş.

Anul VII.

Blaş 30 İuniü 1897.

Numërul 27.

Conferenţa de la Cluş.

După glasul Păstorilor s'a auđit şi glasul turmei cuvîntătoare. Lamura clerului şi poporul credincios al provinciei noastre mitropolitane autonome s'a întrunit în 29 a. c. în Cluş pentru a lua poziţie faţă cu plănuita organizare a autonomiei bisericii catolice din Ungaria.

Publicul nu a fost aşa de numeros, pe cum ar fi putut să fie. Causa a fost întreruperea comunicaţiunii pe linia Cluş — Orade. Cu toate acestea biserica noastră s'a dovedit prea mică pentru a cuprinde pe toţi cei adunaţi.

Adunării i-a premers la órele 9 sfînta liturgie.

Adunarea după invocarea ajutorului lui Dumnezeu a deschis-o la órele 11 dl İoan Mihályi din Sighetul Marmăţiei. Espunënd pe scurt scopul măreş, pentru care ne-am întrunit, a propus de pşesident pe Magnificul Domn Alesandru Roman profesor la universitatea din Budapesta, de vicepresidenţi pe Rsmiř Vasiliü Hossu protopopol Oşorheului şi Dr İoan Pop vicarul Năsëudului, ér de notari pe dnii Vasiliü Podóbă, Dr Georgiü İlea, Dr Amos Frâncu şi İuliü Maniü.

Dl Alesandru Roman cuprinđend pşesidiul spune, că sfînta causă, pentru care ne-am adunat, are să ne aducă a minte de cuvintele liturgiei: „Sus să avem inimile!“ şi că trebuie să le şi „avem cătră Domnul“. De aceea rógă pe cei adunaţi, ca obiectul adunării să-l tracteze cu cuvenita serioşitate sfîntă. Declară conferinţa de deschisă.

Protopopol Cluşului İoan Laslo aduce celor adunaţi a minte, că biserica, în care s'a întrunit conferenţa, e întemeiată de marele arhierieü İoan Bob, işî exprimă firmă sperare, că decisiunea conferenţei va fi dempă de cler, de aşteptarea Archiereilor şi de sentimentele poporului român şi în special de ale credincioşilor bisericii noastre, şi bineventéză cu bucurie pe cei adunaţi.

La propunerea dlui Vasiliü Oltean conferenţa dă espresiune durerii sale asupra decedării convocătorului său Alesandru Bobăşel şi însărcinéză biroul, ca acéstă espresiune să o comunice familiei decedatului.

La propunerea dlui Francisc Hossu adunarea hotăresce, ca vorbirile de deschidere ale dlor İoan Mihályi şi Alesandru Roman să se adaugă la protocol.

A urmat cetirea adreselor telegrafice de aderare la conclusele conferenţei. Au sosit atari adrese de la inteliginţa gr. cat. din Sibiu şi din Alba İulia, de la dl Axente Sever, Alimpiü Barboloviciü şi cei alalţi Sëlăgeni, Al. Muntean din Veşel, din Comana inf., de la inteliginţa noastră de pe valea Bărgăului, de la Patr. Barb din Reghin,

Ignat din Orade, dr Comşa din Szombatság, Georgiü Ciuta din Moştin, Nic. Solomon din Ludoş, din ţinutul Fărăgăului, de la Aghireş, din Haşeg. În multe din telegramele acestea trimitătorii işî exprimă părerea de rău, că din cauza comunicaţiei întrerupte nu pot lua parte la conferinţa.

Conferenţa a luat cu bucurie spre sciinţă adresele acestea.

La propunerea pşesidiului se İeau măsurile de lipsă pentru a se conscrie toţi aceia, cari s'aş adunat la conferenţa.

A urmat raportul convocătorilor. Referentul dl İosif Roman espune necesitatea, ce ni-s'a impus de a lua poziţie faţă cu contopirea noastră în plănuitul organism autonom regnicolar al bisericii catolice din Ungaria. Pentru a avé un material succint pentru hotărîre propune, să se esmită o comisie de 21 membri. În urma acestei propunerii se şi aleg în comisiune dnii Alesandru Roman, dr İoan Mihályi, dr İoan Pop, dr Aurel Murëşan, dr Amos Frâncu, dr Aug. Bunea, dr Georgiü İlea, G. Pop de Băsesel, İosif Roman, Dr Vas. Hossu, İ. Simionaş, İoan Laslo, Al. Filip, Ger. Domide, Fr. Hossu, Ales. Hossu, Al. Silaş, dr Aur. Isac, Ladislău Hossu, D. Vajda şi Leontin Pop.

Cu aceste adunarea s'a suspins, pentru ca comisiunea esmisă să póta elabora un proiect de conclus.

După o lungă şi vie discutare comisiunea şi-a terminat lucrarea, şi adunarea s'a putut deschide din nou la órele 5 după améz.

S'aş cetit mai întâiü telegramele sosite de la Andreiü Cosma din Selagiü, canonicii Kóváry şi Şarcadi din Orade, İos. Vulcan din Orade, tinerimea din Orade, óşpeşii de la băile din Sân Georgiü, de la credincioşii din Haşeg şi jur, Puşcariü din Beclean, inteliginţa din Bistriţa, tinerimea universitară din Lugoş, canonicii şi profesorii din Blaş, mai de parte din Giurgeü, Arpaşul inf., Bistriţa, Vas. Raş din Făgăraş, de la conferenţa particulară ținută în Lugoş tot în obiectul de sub întrebare, de la „Gazeta Transilvaniei“.

Dl İosif Roman presentéză apoi proiectul de coclus propus de Dr İoan Pop şi primit în comisiune. Espune cu admirabilă cunoştinţă de causă fazele, prin cari cestiunea autonomiei a trecut la noi.

Notariul Vasiliü Podóbă cetesce apoi proiectul de conclus, care sună ast fel:

Conclus.

Clerul şi poporul credincios al provinciei metropolitane de Alba-İulia şi Făgăraş întrunit în conferinţa din ocaşunea mişcărilor pornite pentru organizarea autonomiei bisericii catolice din

Ungaria, ținută în Cluş în 29 İunie 1897 enunţă ca conclus următóarele:

I. 1. Considerând, că prin actul unirii cu biserica Romei sevărşit în anul 1698 — 1700 s'a enunţat numai unitatea de credinţă cu biserica Romei şi supunerea canonică faţă de Sfîntul Scaun Apostolic, rămânënd intacte şi nealterate ritul, disciplina, limba liturgică şi cele alalte instituţiuni de drept public al bisericii răsăritene şi prin aceste rămânënd garantată independenţa bisericii unite de ori ce auctoritate bisericescă din patrie;

2. Considerând, că prin bula Pontificelui de pie memorie Piü IX, care se incepe cu cuvintele „Ecclesiam Christi“, datată din VI-a Calendas Decembris a anului 1853, cu preainalta încuviinţare a Maiestăţii Sale Regelui Apostolic s'a reactivat vechea Metropolie romănescă de Alba-İulia şi s'a declarat de esemptă pentru toate timpurile de sub ori ce auctoritate a Primatului din Strigon şi a ori cărei auctorităţi bisericesci din patrie ori de airia;

3. Considerând, că independenţa acésta a provinciei de Alba-İulia şi Făgăraş şi-a primit garanţa sa prin inarticularea ei întimplată prin art. de lege XXXIX din 1868;

4. Considerând, că independenţa acésta şi-a aflat espresiune factică prin cele dóue concilii provinciale din anii 1872 şi 1882, apoi prin celebrarea sinódelor mixte şi a celor electorale ținute în deosebite timpuri;

5. Considerând, că clerul şi poporul unit a protestat în tot de una solemn în contra încercărilor continue de ingremiare a bisericii unite în organismul bisericii latine din Ungaria şi mai virtos din incidentul tendinşelor de acest soiü manifestate mai cu samă în anii 1869 — 1871:

Conferinţa declară solemn, că stă firm pe bazele de desvoltare ale dreptului istoric al bisericii romăne unite şi ține neclintit la condişuniile de existinţă a acestei bisericii: independinţa, caracterul ei naşional român şi instituşii sale răsăritene.

În urmare enunţă, că credincioşii acestei bisericii nu pot lua parte la lucrările unui congres autonom comun cu biserica catolică de ritul latin şi de o dată protestéză împotriva încercărilor de a fi contopită în ori ce organism străin de dreptul său public, vină acelea încercări din ori ce parte.

II. Paralel cu enunşările de mai sus conferinţa urmând esemplele trecutului

și mai ales voința clerului și a poporului manifestată în sinodul electoral de la anul 1893 nu pôte întrelăsa a insista și cu această ocaziune, ca și provinciei bisericii unite de Alba-Iulia și Făgăraș să i-se asigure o organizare autonomă proprie și independentă de ori ce alt organism autonom din patrie.

Organismul acestei autonomii proprii și independente îl reclamă:

1. Instituțiile răsăritene, limba liturgică, ritual și disciplina provinciei bisericesci de Alba Iulia și Făgăraș, cari prin faptul unirii au rămas nu numai neatînse, ci chiar asigurate și pentru toate timpurile garantate.

2. Condițiile de esistență și de prosperare a sfintei uniri în mijlocul nămului românesc, care numai prin un organism propriu și independent, în al cărui cadru și elementul mirean să-și pôtă ocupa locul cuvenit, se pôte ajunge.

3. Ecuitatea și analogia cu alte biserici din țară.

4. În urmă chiar și art. de lege 43 din 1868, care garantază și bisericii gr. cat. române unite acela-și organism autonom, de care se bucură confesiunile recepte din patrie.

III. Conferința ține a declara, că postulatele ei nu pot să altereze cătu-și de puțin legăturile firești, ce isvoresc din unitatea credinței, cu care biserica românească gr. cat. e unită cu biserica cat. de ritual latin din Ungaria, și că aceste postulate nu cuprind nici de cum o abzicere fie chiar și tacită de la îndreptățirea ei asupra fondurilor comune ale bisericii catolice din Ungaria.

IV. Conferința își ține de datorie a da expresiune alipirii sale neclintite către Scaunul Apostolic al Romei, apoi de omagială supunere către Maiestatea Sa Împăratul și Regele Apostolic al Ungariei, în fine sentimentului de reverință fiască și încredere deplină în Archiereii Preasfințiți ai Provinciei bisericesci gr. cat. române de Alba Iulia și Făgăraș.

V. Conferința decide a aduce aceste concluse la înalta cunoștință a Metropolitului de Alba Iulia și Făgăraș și a celor alalți Episcopi provinciali cu rugarea, să binevoască a le lua spre știință și eventuală întrebuintare și tot o dată să întrevină cu totă auctoritatea lor la locurile competente pentru realizarea acestor postulate.

Adunarea își însușese cu aprobări însuflețite acest conclus. Acestei primiri a concludului îi dă expresiune dr Ștefan Pop cu cuvinte avântate și întrerupte de aprobările vii ale celor adunați.

Se alege o comisiune compusă din dnii Alesandru Roman, Ladislaū Hossu, Dionisiū Vajda, Ioan Laslo și Leontin Pop, carea va avé să ducă Î. P. S. D. Mitropolit concludul conferenței. Se hotărește mai de parte, ca celor alalți Archierei concludul să li-se comunice în scris.

La propunerea presidiului conferența trimite telegrame omagiale Sfinției Sale Pontificelui, Maiestății Sale Împăratului și Regelui Apostolic și Î. P. S. Sale Mitropolitului.

Cuprinsul telegramelor trimise Sfinției Sale sună ast fel:

Beatissimo Pontifici Romano Leoni XIII. Romae.

Clerus populusque Provinciae metropolitanae graeci ritus rumeni Albae Iuliensis et Fogarasiensis ad defendenda suae ecclesiae per Sanctam Sedem largita et restituta iura in urbe Kolozsvár congregatus humillime rogat Sanctitatem Vestram, quatenus suos inconcussae adhaesionis, filialis devotionis et profundissimi obsequii erga Sanctam Sedem Apostolicam sensus paterna benevolentia at gratia accipere dignetur.

Praeses congressus:
Alexander Roman
professor universitatis
Budapestinensis.

Éră cea trimisă Î. P. S. Sale sună ast fel:

Escelenței Sale Dr. Victor Mihályi Archiepiscop și Metropolit

Blaș.

Clerul și poporul din provincia metropolitană de Alba Iulia și Făgăraș adunat în conferință în semn de profundă venerațiune se rógă, să primiți expresiunea sentimentelor sale de alipire, iubire și încredere fiască.

Alexandru Roman
președinte.

Dr Gavriil Tripon mulțămescă cu cuvinte căldurose și avântate inițiatorilor acestei conferențe și tuturor celor ce au muncit pentru buna ei reușită.

Éră presidentul mulțămind celor ce s'au adunat, declară conferința de închisă.

La cestiunea autonomiei.

Guvernul și hotărîrea conferenței noastre episcopesci. — Guvernul ȳea în chip semioficios poziție în contra hotărîrii conferenței noastre episcopesci. „Bud. Tud.“ scrie adecă următoarele: „Hotărîrea acésta a episcopatului român greco-cat. e neînțeleasă și de o dată și superfluă, căci e dóră lucru notoriū, că regulamentul de organizare din 1871, pe basa cărnă stă și congresul catolic, care are să se adune în curênd, lasă neatînsă autonomia singuraticelor provincie episcopesci. Senatul episcopesc va administra afacerile autonome ale diecesei în tocmai așa de neafirmătoriū ca și senatul parochial parochia. Organismul central, de care episcopii gr. cat. români par a se teme așa de tare, va fi pus preste ei numai întru atâta, că propunerile lor către Maiestate acest organism le va mijloci ca for mijlociū. Organism autonom mai centralistic de cât acesta nici azi nu voescă nimeni, și ast fel episcopatul gr. cat. român n'are nici o cauză de a se reținé de la autonomia cat. universală, de cum va a fără de punctele de vedere bisericesci nu-î îndemnă vre o aspirație naționalistă, ca în contra intereselor bine înțelese catolice universale și și ale lor proprii să se siléscă a scôte biserica sa din legătura autonomiei cat. generale.“

Prospecte admirabile. — Cetim în „Vaterland“ din 25 Iuniū: „Pretinsa neutralitate a guvernului calvinesc în afacerile congresului catolicilor o ilustréază în chip drastic scirea, că guvernul a trimis notarilor comunali și cercuali ordinațiunii confidentiale,

în cari recomandă în chipul cel mai călduros alegerea de candidați liberali pentru congresul autonom și provocă pe notari, ca să spriginéscă pe candidații aceștia.“

Tot despre „neutralitatea“ acésta a guvernului scrie și „Alkotmány“ din 26 a c.: „E aprópe de necredut, ce va guvernul să facă cu autonomia catolică. Așa se vede, că mâna și spiritul lui Bánffy va să imprime timbrul liberalismului și pe opera acésta, carea se referescă curat numai la conștiința catolicilor și la afacerile interne ale bisericii. Și pentru ca să-și pôtă realiza planul, recurge la acele-și mijlóce, cari s'au adeverit așa de încununat cu efect la alegerile dietale. — Nu e de ajuns, că bărbații guvernului în cercuri private declară deja de acuma, că nici vorbă nu pôte să fie despre aceea, ca guvernul să dea din mână fondul catolic al religiunii și cel scolastic. Nu e de ajuns, că în foile sale vestesc de acuma, că episcopii vor fi nevoiți a se pleca înaintea unei esplicări a dreptului suprem de patronat, carea o dă guvernul și astăzi; nu e de ajuns, că mobiliséază pe greco-catolicii, ba în timpul din urmă și cetatea Fiume, carea se ține de diecesa de Zengg; ci acuma mobiliséază și aparatul oficial de corteșire, pe fișpani, cari îndrumă apoi prin ordinațiunii secrete pe notari, ca să ȳea poziție pentru candidații liberali, ba — îndrumă chiar și pe primarul capitalei la corteșire oficială.“

Adevărat să fie? — „Alkotmány“ din 25 a c., după ce comunică hotărîrea episcopatului nostru, continuă ast fel:

„Nu scim, întru cât se pôte da credemint acestor sciri isvorite din isvor liberal, dar cu toate acestea dacă le combinăm cu comunicatele apărute de unăzi, cari au vestit, că de altă parte laicii greco-catolicii au ținut adunare cu acela-și scop, trebuie să credem, că éră a intrat în acțiune mâna aceea secretă, care și în 1870 a lucrat în acest chip spre nimicirea consultărilor congresului.“

„Luarea de poziție tréză și obiectivă a Archiereilor greco-catolicii înse așa sperăm, că va produce consensul pacinic cu atât mai virtos, că dóră greco-catolicii și în 1870 încă și-au ales și și-au trimis delegații în autonomie, cu atât mai virtos, că presupunem, că nici principele pimate, nici viitoriul congres nu vor desconsidera ecuitabilele și justele pretensiuni ale greco-catolicilor.“

„Unirea“ a protestat (? Red. „Unirii“.) în contra la aceea, ca și cum mișcarea pornită în Cluș din partea laicilor gr. cat. ar întâmpina aprobarea archiereilor.

„Dar aceștia vor să-și continue organizarea, și în legătură cu scirea de mai la deal (despre hotărîrea episcopatului) ni-se comunică și aceea, că în 29 a c. ȳin o nouă adunare în Oradea-Mare (?), pentru ca să protesteze în contra organizării plănuite a autonomiei.“

„Tot așa s'a întâmplat acésta și cu prilejul congresului din 1870, numai că atuncia au întârziat puținel cu protestarea și numai după închierea congresului au publicat informațiunea, în care și-au espus poziția, ce au luat-o.“

„Când în 1871 congresul autonom catolic a format organismul autonomiei, la provocarea ministrului president de atuncia conte Andrassy Gyula br. Ladislaū Pop, vicepresidentul de atuncia al Curiei, care avea mare popularitate între Români gr.

catolicilor din Ardeal, a convocat pe fruntașii gr. catolicilor la Alba Iulia, pentru ca să protesteze în contra hotărârii aduse de congresul autonom catolic.

„Și speșele pregătirii adunării încă le-a acoperit guvernul, pe cum hotărârile aduse acolo nu au circumscris poziția luată de greco-catolicii, ci au adus hotărâri, cari au corăspuns intențiilor guvernului; asta o pot dovedi mărturiile, cari trăesc încă și astăzi, și cari sciau pe acel timp despre ordinațiunile guvernului date în secret. Póte mărturisii despre acésta și prepositul din Blaș Ioan Moldovan, care pe acel timp a fost notarul conferenței din Alba Iulia.

„Guvernul de astăzi, se vede că încurajat prin succesul lui Andrassy, acum din nou va să se folosescă de greco-catolicii în contra romano-catolicilor, ca érá să aibă pretext spre a amána lucrul.“

Ce va mai fi și asta? Crédă o, cine vré. Nóuă de loc nu ne vine, să o credem.

Cu tóte acestea am dori fórté, ca Rsmul preposit Ioan M. Moldovan să declare, că ce scie din lucrul acesta.

Revistă bisericescă.

Din Patrie.

Nici doi ani nu au trecut de la intrarea în vigóre a legilor politice bisericesci, și se adeveresce tot, ce au prezis cu privire la ele ómenii nepreocupați. Numérul celor, cari nu voesc să scie de nici o religiune, cresce pe fie care zi, și paralel cu acésta se înmulțesc procesele divorțiale, despre cari ziceau liberalii, că vor scádé. Numai la tribunalul civil din Budapesta sint de present în curgere 900 de procese, în cât trebue să se înmulțescă cu doi numérul referenților pentru aceste procese. Ce urmări au procesele divorțiale în privință morală, e destul de cunoscut.

Alegerea delegaților pentru congresul bisericesc al Sêrbilor se continuă cu mult interes. Dintre cele 75 de mandate până acum au obținut radicalii 46, érá autonomiștii numai 12.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Opoziția continuă în dietă cu prolongirea discușiunii asupra procedurii penale. Abia e cu puțință, să-și țină 2—3 deputați în o ședință discursurile, așa sint de lungi. Se înțelege de la sine, că mulți îmblătesc la paie, repețind adecă, ce au zis alții, apoi fac digresiuni mari. Până acum obstrucția nu a degenerat. Scene furtunose se mai întâmplă, dară ele sint obicinuite în viața parlamentarismului modern.

Opoziționalii voesc, să insceneze obstrucție și față cu proiectul de lege referitor la pactul vamal cu Austria.

Atitudinea obstrucționistă a opoziției a pus chiar și pe br. Bánffy pe gânduri, și pe cum se vorbesce, dacă alte mijloce în contra obstrucțiunii, carea el o califică de o degenerare a parlamentarismului, nu ajută, guvernul e rezolut a propune disolvarea parlamentului.

În vederea grevei, ce au să o pună la cale socialiștii pe timpul secerișului,

guvernul a înmulțit gendarmeria în Alföld, s'a îngrijit, ca auctoritățile să aibă la îndemână miliție pentru suprimarea turburărilor, ce s'ar ivi. și tot o dată a câștigat și preste 3000 de lucrători din alte părți ale țării, cari să împlinescă lucrările de câmp pe timpul eventualei greve.

Austria.

Agitațiunea germană liberală se continuă. Din cauza acésta nu s'a întreprins până acum nimica pentru împăcarea Cehilor cu Germanii din Boemia. Fiind că acum agitațiunea germană o conduce în Boemia cunoscutul antisemit Schönerer, ușor se pot nasce conflicte între acesta și între obstrucționiștii liberali jidani. De acésta se teme și archiorganul jidovesc „N. Fr. Presse“; pentru aceea răspândesce sciri cu privire la încercările de împăcare ale guvernului. Mai multe consiliu comunale din Boemia nordică s'au pus în grevă, și nu voesc să mai prestea statului serviții ca în trecut. Acésta va da ansă statului, să-și înmulțescă oficialii în sarcina cetățenilor contribuabili.

Germania.

De cât va timp circulă sciri despre crisa ministerială; e vorbă, să se retragă însuși cancelariul Hohenlohe. Alt cum în Germania e de tot grea poziția unui ministru. Cel ce o îngreună, este însuși monarhul, care face adese ori enunțări politice diverse de ale ministrilor săi. Acum de nou se lucră în cercurile mai înalte pentru apropiarea lui Bismarck de împératul. De aici se deduce, că situația internă e serioasă.

Anglia.

În 21 l. tr. s'a serbat cu mare pompă în tóia țara Iubileul de 60 de ani a domniei reginei Victoria. La splendida serbare din London au luat parte trimișii domnitorilor și reprezentanții statelor, dovedindu-se și prin acésta, că Marea Britanie e în bune raporturi cu puterile străine. A fost interesant banderiu coloniiilor, în care banderiu locuitorii din tóte continentele erau în costumurile lor naționale.

Regina Victoria s'a urcat pe tron în 21 Iunie 1837 ca jună de 18 ani urmând tatălui său Wilhelm IV. La 1840 s'a căsătorit cu principele Adalbert de Saxa-Coburg-Gotha, care la 1860 a repausat. Ea a domnit cu înțelepciune tot de una, pentru aceea e și iubită de supușii săi. Are 30 de nepoți și tot cam atâția strănepoți și e înrudită cu cele mai multe curți domnitoare din Europa.

O notă discordantă în serbările jubilarie a fost portarea Irlandezilor, cari fără deosebire de partid au demonstrat în Dublin în contra serbărilor.

Turcia.

Din Constantinopol se anunță, că Pórta insistă a cuprinde în linia de regulare a frontierei Salamvria și Xeria până la Tirnavos. Cercurile militare turcesci lucră, să aparțină Turciei munții Caderagh și Valos. Delegații puterilor trimiși în

Tesalia s'au convins, că acușele ridicate de către Greci în contra armatei turcesci sint nefundate. Din contra trupele irregulare grecesci au ars în apropiare de Damocos 12 sate și au jefuit pe locuitorii lor.

În Creta turburările érá au început să iea dimensiuni mai mari. Flota europeană a prins două năi grecesci, cari transportă în Creta voluntari și munițiune de rășboi.

Românii din Tesalia și Epir în număr de 100.000 locuitori au înaintat ambasadorilor din Constantinopol un memoriu, în care se plâng în contra nedreptăților, ce au avut să le sufere de la 1881 din partea Grecilor, și cer, să fie încorporați la imperiul turcesc.

Corespondințe.

Balinț la 14 Iunie.

A doua zi de sêrbătóre a ss. Rusalii pentru comuna noastră și în particular pentru parochia noastră unită a fost o sêrbătóre de deosebită însemnătate și de nespūsă bucurie.

Prilej a dat actul cununiei Dluș Ioan Maior cu Cornelia Pap fiica Domnului nostru paroc. Fiind mirele vër bun cu Il. Sa Di episcop al Lugoșului Dr. Demetriu Radu, I. P. S. Sa, nu dóră intru atâta ca să-și iea partea din bucuria familiară, ci mai ales — credem noi — pentru ca în fața curentului anticreștinesc publice și solemn să preînălțe caracterul și însemnătatea cea mare a cășătoriei creștine, s'a îndurat a veni între popor, ca să binecuvinteze s. cununie a iubitului său vër.

Până în ziua cununiei mai că nu se scia nimica despre venirea I. P. S. Sale între noi, căci dînsul doria, ca aceleia să i-se dea numai caracter familiar.

Dară dragostea fiéscă se folosese de tóte ocașiunile binevenite, ca să se manifeste. Acesteia este a se atribui, că abia înțelese în presara zilei poporul din Balinț și din alte comune vecine despre venirea Il. Sale, când éta cu mic cu mare se grăbiau, cum să-l întâmpine, dacă nu cu pompe mari esterne, totuși cu fiéscă reverință și dragoste.

Acestea le-am vedut manifestându-se în tóte comunele, prin cari avea să trecă iubitul Archiereu. Așa în comuna Pêrul poporul în frunte cu parochul i-a ieșit întru întâmpinare, — și în fața bisericii fiind ridicat un arc de triumf, fu binevenat prin preot. Răspunsul Preasfinției Sale îndreptat către sufletul credincioșilor a făcut o impresiune adâncă asupra poporenilor, — ceea ce s'a manifestat nu numai în aclamare nesfârșită de „Să trăescă“, ci mai ales că toți se îmbuldiau de a puté săruta drépta Preasfințitului Archiereu.

Între sunetele campanelor și salve de tréscuri și-a continuat Il. Sa călătoria sa spre Balinț fiind concomitat de grămadă de călăreți, cari îi veniseră înainte și-l întâmpinaseră deja la satul Szapáryfalva.

Imposantă și preafrumosă a fost primirea în Balinț. Puntea de preste canalul Bega era înfrumșetată cu crengi verđi, arc de triumf, stéguri; nu mai puțin și casele privaților din apropiare, pe marginea canalului erau postate tréscurile, din cari se dădea salve în continuu, până ce Il. Sa a ajuns la biserică. Aci o mulțime imensă de

popor în haîne de sêrbătore aclama venirea Arhiepiscopului. La casa parochială auctoritatea administrativă și inteligența din loc condusă de protopretorele local salută pe înaltul oșpe.

Nu mult după sosirea H. Sale se începu actul cununiei sevârșit prin Arhiepiscopul cu asistența alor doi preoți. Capela e de tot mică, pentru ca într'însa să pótă încăpé mulțimea poporului adunat; actul sacru era prea solemn și înălțător de inimă, căci era sevârșit de Arhiepiscop, carele nu se îndestulise, că cu deosebită pietate sevârșise acel act, ci după sevârșirea lui în fața mulțimii adunate sub cer liber, în ocolul casei parochiale, ținu o cuvîntare sacră nu atât cătră cei noi căsătoriți, cât mai mult cătră cei prezenți.

În aceea cuvîntare Arhiepiscopul cu o convingere neînfrîntă, cu foc sacru înflăcărat a pătruns în sufletele ascultătorilor, a captivat mințile, dar mai mult inimile acelor, să cunoască, să simtă înalta însemnătate, scopul preamărit al căsătoriei creștine, și a stabilit condițiunile vieții fericite a acelei căsătorii.

Sintem convinși, că din neam în neam neștersă va rămâne memoria cuvîntării arhiepiscopului, memoria prezenței Arhiepiscopului unit în mijlocul lor.

Episcopul este supremul păstor, este apostol al Evangheliei lui Christos. Este deci foarte bine și salutar, ca mai ales Arhiepiscopii nostri apostolia aceea să nu o deprindă numai restrînși între marginile bisericii catedrale, ori chiar între pereții reședinței dictând mai mult de la masa verde de cât învățând, ci să folosescă ori ce ocaziune binevenită de a se pogori la popor, de a ieși între popor și acolo a-și validita apostolia sa.

Este de lipsă mai ales în zilele noastre, ca poporul credincios persoana Arhiepiscopului să nu o venereze cu oșeși care va frică servilă, ci cu adevărată reverință fiescă. Dacă-mi aduc a minte, Sfinția Sa Papa Leo III într'o cuvîntare a sa îndreptată cătră arhiepiscopii a zis memorabilele cuvinte: „*Întorcedei-vă la popor.*” Acesta să o valideze Preasfințiiții nostri Arhiepiscopii, căci prin coatin-gere părintescă, prin cuvîntare, sfat, îndemn arhiepiscopesc dat poporului prin Arhiepiscopii cu ocaziunea prezenței lui în mijlocul aceluia a dese ori mai mult zidesce pentru binele sufletesc al poporenilor, pentru bună starea parochiei de cât pot dispusețiunile consistoriale cu carul date ori ostenelele de ani ale preotului.

Și drept, pentru că Ilustrul Arhiepiscop al nostru și-a dat dovadă și s'a exprimat, că voește a fi Arhiepiscopul poporului credincios, a nu fi Arhiepiscopul autocrat, ci să zicem așa: democrat, cu popor pentru popor, cu reverință fiescă îl vom încunjura, și în tot de una îi vom asigura venerațiunea datorită și unită cu supunere sinceră.

Multe momente ași puté încă releva numai din cele esperiate cu ocaziunea festivă din cestiune, — tóte într'u laudele bunului nostru Arhiepiscop. Încheiú înse mulțămindu-i și la acest loc, că prin prezența sa ne-a făcut o sêrbătore așa fericită și solemnă, și din inimă fiescă îi poftim, ca cu *resoluțiune firmă* în consciința *puterii sale sacre arhiepiscopice* să muncescă tot numai pentru binele s. noastre bisericii.

Non quis.

Mulțămítă publică.

Donând „Fortuna“ institutul de credit și economii societate pe acții în Rodna veche pentru augmântarea fondului reuniunii docenților români gr. cat. din comitatul Sibiului 5 fl., subscriși ne aflăm plăcut obligați a ne exprima mulțămírile noastre cele mai adânci în numele reuniunii numite.

Iuliu Bardosy.

Romul Simu.

Noutăți.

Chirotonire. Î. P. S. D. Mitropolit în 24 a tr. a conferit s. ord al preoției On. Aureliu Oprean dispus de cooperator parochial în Găinari din protopopiatul Cichindélului; tot atunci a conferit ordurile mic și diaconatul clericilor absoluți Teodor Dușa și Șofron Pop, pe cari Duminecă i-a chirotonit într'u preoți, dispunând pe T. Dușa de administrator parochial în Petrângenii în protopopiatul Roșiei montane, érá pe Ș. Pop în Geoagiul de sus în protopopiatul Aiudului.

Din Archidieceasă. On. Basiliu Masca paroch gr. cat. în Tritul de sus este numit paroch în Beiu din tractul protopopesc al Turdei. — On. Teodor Braica adm. par. în Hodis din tractul Morlacei este numit paroch în Vișag cu filiile sale tot din acel tract protopopesc.

Întru mărirea lui Dumnezeu. H. Sa Episcopul auxiliar din Alba-Iulia conte Gustav Majláth sosind aici în 14. I. tr. pentru a conferi s. Mir credincioșilor sêi, pe la 6 ore p. m. a cercetat atât casa parochială cât și biserica noastră, în care și-a împlinit îngenuchiat înaintea s. altar rugăciunea. În ziua următoare prin Dr Kórodi prof. de s. teologie nobilul Arhiepiscop a trimis s. bisericii 10 fl. pentru a fi indus în cartea de aur, în care, după cum se informase, se înscriu toți dăruitorii de 5 fl. și mai sus. Sécărimb 22 Iuniu 1897. Augustin Blasian paroc protopop gr. cat.

Conversiuni. Mișcarea pentru întorcerea în sinul bisericii celei adevărate se face tot mai vie în țerile protestante de nord, mai ales în Danemarca. Clerul și nobilimea protestantă ușurează foarte tare întorcerea numeroșilor noștri. Și acum de curând Vicariul Apostolic van Euch a primit în sinul bisericii pe pastorul protestant Niels Hansen, pe baronul Stampe Chariarius și pe baronul Loewenskiold, tatăl secretariului legațiunii daneze la Petersburg. Episcopul v. Euch a miruit în 61. tr. mai bine de 100 de convertiți adulți, cari dintre locuitorii Copenhagei au trecut în cel din urmă doi ani de la luteranism la biserica catolică. Între ei s'a aflat și poetul Ioan Iørgensen.

Închierea anului scolastic la școlile din Blaș. 1. *La facultatea teologică* esamenenele s'au terminat în 22 a tr., érá în 23 s'a celebrat s. Liturgie de mulțămítă cu „Doxologia cea mare”. Numărul ascultătorilor e de 45, anume 43 din Archidieceasă, érá 2 din diecesa Lugosului; din aceș. s'au absolvat 11 din archidieceasă și 2 din diecesa Lugosului. Studiile propuse în decursul anului scol. 1896/7 sint: Introducere în Cărțile s. Scripturi a V. T., Istoria revelațiunii divine a V. T., Limba evreescă și esegesă în Cărțile V. T., Teologia dogmatică fundamentală și Economia rurală (la alumnii de cursul I și II), Teologia morală, Dreptul Canonic și Ritul (la alumnii din cursul III și IV), Cantul biserice și musica vocală (la tóte cursurile). La tóte esamenenele teologilor a fost de față Escelența Sa Î. P. S. D. Mitropolit, convingându-se în persoană despre progresul fitorilor păstori sufletesci. — 2. *La gimnas* anul scolastic s'a terminat în 26 a tr., când după celebrarea sfinței liturgii, la care a pontificat directorul încunjurat de corpul profesoral, a urmat cetirea clasificărilor și împărțirea premiilor (8—9 ore a. m.). Escelența Sa Î. P. S. D. Mitropolit încă a fost de față la solemnitate, la începutul căreia prin un discurs frumos și părintesc îndemnă tinerimea, să mulțămescă lui Dumnezeu pentru talentul, ce i l-a dat, sfinței bisericii, care cu iubire a primit-o în institutele sale, și domnilor profesori, cari au ostenit

pentru cultura intelectuală și morală a ei! Mai departe recomandă școlarilor, ca prin purtarea lor să nisească a face bucurie părinților, cari cu multe și mari jertfe îi țin la școlă. Din studiul cu diligență și purtarea bună vor avé folos înainte de tóte ei însiși, apoi și biserica și țara. După vorbirea aceea s'a început cetirea clasificățiunilor, împărțindu-se premii tuturor studenților, cari au avut calculi de eminentie ori de bun. Valórea cărților împărțite ca premii se urcă la 400 fl. Numărul studenților înmatriculați a fost: 464, cu finea anului au rămas: 442 anume în clasa VIII 38, în clasa a VII 26, în cl. VI 56, în cl. V 46, în cl. IV 48, în cl. III 70, în cl. II 76, în cl. I 82. Clasele I, II, III și în acest an scol. au fost paralele. Eminentii din tóte studiile au fost: 21, cu secundă: 101, dintre cari: 47 cu mai multe secunde și nu se admit la esemenul corectoriú din 30 Aug. a. c. — 3. *La Preparandie* esamenenele s'au ținut în 22—24, în 25 a fost închierea anului, când toți elevii au asistat la s. Liturgie și la cântarea Doxologiei, celebrând corpul profesoral. Numărul alumnilor: în cursul: I 48, în cursul II 35, în cursul III 27, la olaltă: 110. — 4. *La școlă normală* de băeți esamenenele s'au terminat în 17 a tr. Numărul școlarilor aici tot scade, în acest an scolastic abia au fost 99. — 5. *La școlă de fete* esamenenele s'au început în 17 a tr. cu conversațiunea în limba magiară, germană și esamenul din franceză, cu care ocaziune copilele române de nou au dat dovești strălucite despre talentul lor de a învăța limbă. Esamenul din musică a fost un concert. Din obiectele de învățămînt preserise pentru singuraticele clase s'au dat răspunsuri precise. Esamenul din economia casnică a fost cel mai practic, el a constat în felurite mîncări gustóse pregătite de cătră elevele internatului Vancean. Esposiția lucrurilor de mîna a fost ca și în anul trecut cu gust aranjată. Variile lucruri pregătite de cătră copilele, cari frecventează școlă elementară și superióră de fete, au pus în urmărie pe cei ce le-au vădut. În școlă elementară s'au înscris 111 fete și au rămas cu finea anului scol. 105, érá în cea superióră s'au înscris 31 și au rămas până la capétul anului scol. 29. Anul scolastic s'a închiat în 21 a c., când s'au cetit clasificările și s'au distribuit premiile. Numărul total al tinerimii, care a frecventat în anul scol. 1896/7 regulat prelegerile, e de 830.

Informațiuni. Din Herástrău primim cu datul 5 Iunie a. c. următoarele șire: În ziua de 5/17 Septembre a. c. se va ține la școlă centrală din Bucuresci esamen pentru ocuparea a 13 stipendii ale statului român și mai multe locuri de solvenți pentru anul școlar 1897—1898. Condițiunile de admitere la esamen sint: a) Să aibă etatea de cel puțin 16 ani împliniți (dispensă de etate nu se admite). b) Să fie terminat cel puțin 4 clase gimnasiale, clasice sau reale, ori un alt curs equivalent. Absolvenții de 8 clase gimnasiale și acei cu testimoniul de maturitate se primesc fără esamen. c) Să fie sănătos și de o constituție robustă, care se va constata de medicul școlii. Cererea de înscriere se va adresa de-a dreptul direcțiunii școlii centrale de agricultură — Bucuresci cel mai târziu până la 4 Septembre. Ea va fi subscrisă de părintele sau tutorele candidatului, când este minor, ori de el însuși, când este maior, și va fi însoțită de actul de nascere, de actul de vaccinare, și de certificatul studiilor cerute. Informațiuni mai detaliate să se cêră la direcțiunea școlii.

† **Francisc Lónhart.** Lunii în 28 a tr. a repausat la Alba Iulia episcopul rom. cat. *Francisc Lónhart.* Născut la 1819 în Sécărimb, a studiat la Cluș, unde mai târziu a ajuns paroch. La 1882 a fost numit episcop în locul repausatului Fogarassy. Bolnav fiind de ani îndelungați i-s'a numit de coadiutor contele Gustav Majláth, care de abia de câte va sêptemăni și-a ocupat oficiul sêi. Lónhart a fost recunoscut ca om erudit, de o natură blândă și foarte bun de inimă.